

tekst van de af te leggen verklaring stond toen nog niet vast), daarentegen hadden kapitein B. R. P. F. Hasselman die hoofd geworden was van het Afwikkelingsbureau van defensie (daartoe werd het departement gereduceerd) en kolonel M. W. L. van Alphen, sous-chef van de landmachtstaf van het algemeen hoofdkwartier, er bij alle betrokkenen op aangedrongen, de gevraagde verklaring wél af te leggen. Slechts weinigen hadden tegen die adviezen in gehandeld: vijf generaals (J. J. G. baron van Voorst tot Voorst, tijdens de meidagen commandant van het veldleger, H. F. M. baron van Voorst tot Voorst, chef van de landmachtstaf van het algemeen hoofdkwartier, P. W. Best, commandant van de luchtverdediging, A. R. van den Bent, commandant van het IVde legerkorps en H. C. G. baron van Lawick, gouverneur van de Koninklijke Militaire Academie), voorts acht marine-officieren, één matroos-stoker van de marine, twee kapiteins en één eerste luitenant van de landmacht alsmede, tenslotte, een-en-veertig van de twee-en-zeventig officieren en cadetten van het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger die zich ten tijde van de Duitse invasie in Nederland bevonden hadden.

Al die weigeraars werden in krijgsgevangenschap afgevoerd. De vijf generaals werden bij generaal Winkelman gevoegd, de overigen kwamen na enige tijd in een kasteel te Colditz terecht (zie kaart V op pag. 124) waar zich toen reeds krijgsgevangen officieren van andere nationaliteiten bevonden, en die groep weigeraars werd in september met nog acht officieren uitgebreid: vijf die spijt hadden gekregen van hun houding en hun verklaring-opereewoord ingetrokken hadden, en drie officieren van het algemeen hoofdkwartier die door Goering verantwoordelijk gesteld waren voor het feit dat tijdens de meidagen van '40 ca. twaalfhonderd Duitse parachutisten en militairen van de luchtlandingstroepen als krijgsgevangenen naar Engeland waren afgevoerd. Ook de zes generaals kregen er spoedig een lotgenoot bij: vice-admiraal b.d. N. J. van Laer, die zich als inspecteur-generaal van het loodswezen verzet had tegen allerlei Duitse eisen.

Uit dit alles resulteerden de eerste twee groepen Nederlandse krijgsgevangenen die wij in dit hoofdstuk te behandelen krijgen: de groep die wij als 'de generaalsgroep' en die welke wij als 'de Colditz-groep' zullen aanduiden.

De derde groep krijgsgevangenen ontstond in mei '42.

Op grond van het feit dat beroepsofficieren deelgenomen hadden aan het illegale werk van de Ordiedienst, werden, zoals wij in deel 5 (in de paragraaf 'Duitse maatregelen' van hoofdstuk 11) beschreven, op 15 mei '42 de nog in bezet gebied aanwezige beroepsofficieren, adelborsten en cadetten in vijf kazernes waar zij zich zogenaamd ter controle hadden moeten aanmelden, onverhoeds in hechtenis genomen; achttienhonderdtachtig officieren, ruim